

ez azonban a birodalom felszámolását és azt jelenti, hogy Amerika végkép elhódítja a gazdasági hadállásokat Angliától. E helyzetből csak úgy lehet megoldást találni, ha az angol ipart átszervezik az európai szükségletek kielégítésére, de ez megkövetelné az új állásfoglalást a Szovjetunió iránt és szakkítást a szovjet és ura viszonyával Anglia és Amerika között.

A fejlődés nagy problémája tehát, vajjon sikerül-e az angol tömegeknek érvényesíteniük befolyásukat olyan értelemben, hogy az angol monopolistákat háttérbe szorítják. E monopolisták ma készek inkább eladni magukat Amerikának, még ha ez a birodalom felszámolására vezet is. A szovjet-amerikai gazdasági kapcsolatok kimélyülése mellett, amit az 1942-ben kötött kölcsön és bérletmegvezmény felújítása és fennmaradt tételeinek megvalósítása jelent, Anglia egyre jobban mellékszereplővé válik. Befolyását és szerepét csak úgy tarthatja meg, ha az európai piac felé fordul és együttműködést keres a Szovjetunióval.

Ez az a pont, a gazdasági érdekek összeegyeztetése, ahol az együttműködés alapjait újból fel kell építeni. Sztalin generalisszimusz világosan megmondta, nagyon is elképzelhetőnek tartja a tőkés és a demokratikus rendszer békés elhelyezkedését a világban. A gyakorlat azt mutatja, hogy csak az együttműködés biztosíthatja a fejlődést, a haladást, azt az utat, amelyen haladva az emberiség biztonságban építheti jövőjét.

1947. IV. 15.

FIGYELŐ

ÍHOL ELINDULA TIZENKÉT KÖMŰVES

A magyar Kőműves Kelemen és a szerb szkadari kőművesek balladája is délig rakott estére leomló, estig rakott reggelre leomló falakról beszél. De végülis, vérrel is, csakazértis fölépülő várról. Balladák mélyén, népi regék világában egy gyökérről táplálkozik a két nép. S ma a szkadari kőművesek népe már rontástól szabadultan, átok terhe nélkül vidáman és boldogan építi hazáját. És reménnyel s daccal kezdi építeni Kőműves Kelemen népe is saját várát.

A kőműveseknek manapság megnőtt az ázsiójuk mindenütt. Hiszen minden háború után eljön a kőművesek korszaka. És szerte a világon, de különösen a földult Európában előkerül a kőművesállvány és maltereskanál s rakják a falat, kötik a gerendát, huzzák a tetőt. Költségvetésekben, állami tervekben legfelül vannak a kőművesek. Még ott is, ahol nem sok a rom, pedig igencsak van rom mindenfelé. Hát még ott, ahol, mint nálunk, nem csak repülők jártak elvéve, hanem kedvükre pusztítottak gránátok, bombavető, tűzszórók. Kisebb-nagyobb tervekkel és költségvetéssel folyik az építés mindenfelé.

Folyik az építés. De kinek és mivégre?

Lehet újra felépíteni azt, ami volt. Gyáros gyárát, földbirtokos kastélyát, bérházakat és börtönöket, templomokat és kaszárnyákat. Üzemet búsás profittal a tőkésnek, bérházat zsiros lakbérrel a háziúrnak, bányát osztalékkal iparbárodnak, bankot kuponokkal kövér bankároknak. Üzemeiket: termelni portékát a piacra, tőzsdéket: spekulálni busás haszonra, raktárakat: számítani éhségkonjunkturára, fegyvergyárakat: készülni orvttamadásra. Felépíteni újra azt ami volt, hogy újra az legyen, ami volt: profit, konkurrencia, piachajsza, gyarmatrablás, fegyverkezés-verseny, rablőháború és újra rom és romlás. Ahogy a két ballada mondja: amit raktak délig, leomlott estére, amit raktak estig, leomlott reggelre.

De lehet nem azt építeni fel, ami volt, hanem ujjaépíteni, újat teremteni, hogy ne legyen az, ami volt. Új házat, új országot, új társadalmat. Csak úgy keverni a maltert, csak úgy rakni a téglát, mint eddig: de nem ugyanazoknak, nem uraknak, másnak, pusztulásnak. Ha földig omlottak a falak, még segíteni az omlást egész a fundamentumig s onnan kezdeni új falakat. Üzemet megújítani, de közös, termelő, életet szépítő munkára, házat örömteli boldog otthonnak, bányát mindnyájunkat szolgáló szénért, erőművet mindnyájunk világosságáért. Tágas szép munkás- és parasztlakásokat, iskolákat és munkásotthonokat, a dolgozó nép szabad intézményeit. Nagy nehézségekkel gyárakat kinnal verejtékkel, de saját erőnkől magunknak s nem könnyű külföldi kölcsönrel másrtak. Úgy építeni, hogy egy elmaradt ország parasztközi helyett a nagy gépipar, a villamosítás óriási épületeit emeljük fel. Mert, amit most építünk, amit mi építünk, az nem romlásnak készül.

Ennyi s ilyen építéshez pedig sok téglá kell, sok téglavető és sok kőműves. Ha egy egész nép épít, ha amit egy kézzel építenek, nem rombolják le a másikkal, ha egy egész nép magának épít házat és hazát, akkor sok építésre van szükség. Többre, mint a legnagyobb tőkék és befektetések országaiban. Sok malter kell itt, sok téglá és sok kőműves, mert építő ország vagyunk, ötéves tervet készítettünk csupa építésre. És ehhez nincs elég munkáskéz, nincs elég malteres kanál. Ezért verbuváljuk az építési munkások ezreit és tízezreit. Ezért indítjuk a szaktanfolyamokat és képezzük ki a szakmunkások százait és ezreit. És ezért készülnek nagy hozzágyűrekezéssel téglagyáraink is a meginduló építkezéshez.

Ezért van ma nálunk, a mi hazánkban olyan nagy ázsiójuk a kőműveseknek. Ezért nőtt meg annyira a téglavetők munkájának értéke. Ezért olyan különlegesen fontosak az építkezési szaktanfolyamok. Tízszor, százszor annyi kőműves ács és építész is kevés volna ahhoz a munkához, ami előttünk áll. És ezáltal nőtt meg még inkább Vajdaság jelentősége, szűkebb hazánk helye és szerepe ötéves tervünkben. Vajdaság téglagyárai szállítják hazánk téglaszükségletének jórészét. És Vajdaság adta és adja hazánkban a legtöbb építési szakmunkást a multban és ma is. A régi Jugoszláviában is nagyon vonzotta a növekvő és épülő Beograd Vajdaság építőmunkásait: kőműveseket, ácsokat. Napról-napra szaporodott a fővárosban a vajdasági szakmunkás és segédmunkás.

Igy került le százával és ezrével a magyar is a fővárosba. A mai Beograd palotáinak jórészét magyar kőművesek emelték. Uraknak építettek palotát, munkás-nyúzóknak gyárat, harács üzereknek tőzsdét, nagyszerű népvészajtőknek klubot. Ma más Beogradot építünk. Azt a várost, ahonnan a dolgozó nép uralmának és törvényeinek igéi hangzanak. Ahonnan a testvériség és egység szava hangzik. Ahol a parlamentben munkások és parasztok hoznak törvényt, tervet, költségvetést. Ahol hazánk minden népe között a magyar is megbecsült s magyarnak is van helye. Ma államalkotó s országépítő elem vagyunk mi is, magunknak s gyermekeinknek építünk mi is. Magyar téglavető, magyar kőművesek, ácsok ma megtisztelő helyet és szerepet nyernek a jövő Beograd, az új ország felépítésében, ötéves tervünkben, munkásállamunk cement-alapjának lefektetésében. Ihol elindulnak hát a vajdasági magyar kőművesek építeni Belgradot és az országot.

Kevés a kőműves, kevés az építész: annyi az építésre készen álló kő, annyi az építenivaló, hogy nem elég itthon verbuválni hozzá az építőt. Másutt munkanélküliség van s fokozódik, másutt tétlenek az építeni kész kezek. Fölös a munkáskéz, másutt, mert nem csak magának épít a

nép. Nálunk van munka még más építőkéz számára is, itt van igazi cél minden jó eszköz és szándék számára. És a szomszéd Kőműves Kelemen népe jelentkezett építésre: egy pár ezer magyar kőműves, ács, építész jelentkezett Beograd építésére. Nemsokára elindulnak a kőművesek s jönnek építeni Beogradot. Azt a várost, ahonnan a békés, építő együttműködés és barátság hangjai hangzottak a magyar dolgozó nép felé. Építésre hívnak a hangok s ihol elindulnak a kőművesek rakni a falat. Egy új ország új fővárosának falait.

Hat éve mult, hogy Beograd felett rikoltó acélrémekek rommá tették a várost. És Kőműves Kelemen népének urai is hasznat húztak a legázolt nép romlásából: megrabolták a szomszéd országot, megtizedelték népét és megpróbálták örök időkre szétszakítani a balladák két népét: Dévavára és Szkadar építőit. Hogy amit a népek építettek szorgos kezekkel leomoljon, hogy soha fel ne épüljön a népek vára. De most megtört az átok: a falak nem omlanak már le: a vért hozzá a fölszabadító harc adta. Most már rontástól szabadon, omlás veszélye nélkül vidáman s bátran építi saját várát a mi népünk. És ihol hozzánk építeni Kőműves Kelemen népe is. Nem hadi jóvátétel ez, hogy most elindulnak a kőművesek építeni a mi falainkat, hanem mély történelmi jóvátétel, mintha a balladák világából jönne, kéznyujtás a kéznyujtásért. A magyar kőművesek tudják, hogy közös munkássorsot, közös népi haladást építenek Beogradban, az új Jugoszláviában. Érti Kőműves Kelemen népe, hogy itt egészen, maradéktalanul a munkásnép várát, a dolgozó nép országát emelik. Nem idegen ország, hanem egy testvér munkásnép fővárosát. Annak az országnak szívéét, amely egyenjogúsággal és testvériséggel szolt saját magyarjai felé és barátsággal építő szándékkal a szomszéd magyar nép felé.

A vasútvonalon, legnagyobb építkezésünkben, a testvér és szomszédnépek brigádjai között magyar brigád is dolgozik majd jugoszláv ifjúsági brigád is megy segíteni a magyar ifjúságot a Duna—Tisza csatorna építésében. Így épül szétszakíthatatlanná két nép ifjúságának egysége és testvérisége. És Beograd falait magyar kőművesek építik: így épül a két ország és a két dolgozó nép megronthatatlan barátsága és békés szándéka. Itt Beograd falai alatt, építés közben, egy egészen fölszabadult, uralomra jutott nép öt éves tervének nagy vállalkozásában ismeri fel majd igazán a magyar kőműves is az igazi építést. Azt, hogy hogyan építi egy nép, ha egészen magának épít. Azt, hogy hogyan emelkedik az épület, ha nincs semmilyen rontás, ha nem kényszerű bérmunka, hanem öntudatos termelés, magának építés az építők munkája.

A balladák két népe közös építésben tapasztalja meg igazán a munkás-szolidaritást, amelyben végleg feloldódik minden rontás és tisztán győzelmesen épül a testvériség.

Kek Zsigmond

MAGYAR-OROSZ TÖRTÉNELMI KAPCSOLATOK

Magyarország és Oroszország történelmi kapcsolatai mindkét állam megalakulásában és megszilárdulásában sokkal nagyobb szerepet játszottak, mint az eddig ismeretes volt. Az orosz államiségnek első megnyilvánulása, a »Russz« néven ismeretes kievi fejedelemség már állandó kereskedelmi összeköttetést tartott fenn Magyarországgal, mely »ezüstöt és sok marhát és lovakat szállít« és az egykori krónika megemlíti, hogy »Vladimir fejedelem jóviszonyban élt a lengyel Boleszlávval, a cseh Oldrighhellel és a magyar Istvánnal (Szent Istvánnal, a szerk.) és közöttük béke és szeretet vala«.